

AHMET ÇERKEZ

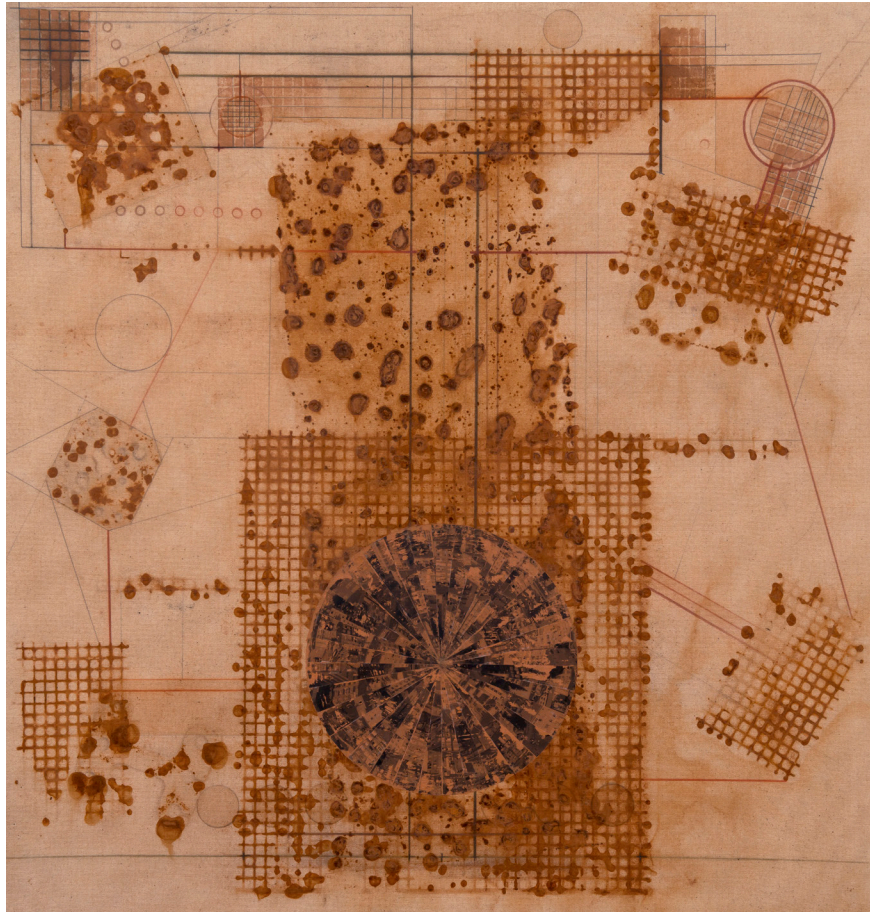
YURTSUZ HARİTALAR
STATELESS MAPS

15.02-17.03.2018

Art On İstanbul

Meşrutiyet Caddesi Oteller Sokak Hanif Binası No: 1A
Tepebaşı, Beyoğlu, İstanbul
T 0212 259 15 43 www.artonistanbul.com

Salı-Cumartesi 10.00–19.00
Tuesday-Saturday 10 am–7 pm

İsimsiz | Untitled, 2018
Tuval üzerine pas izi, akrilik, kolaaj
Rust, acrylic, collage on canvas
100 x 95,5 cm

YURTSUZ HARİTALAR

Can Özbaşaran

Ahmet Çerkez 'Yurtsuz Haritalar' isimli ilk kişisel sergisinde, insanın kendisini akıl almaz büyüklükte bir evrene yerleştirmeye çalışmasından kaynaklanan bilinçaltı gerilimini yüzeylere taşıyor. Çerkez, rasyonel çizgilerini plansız bir şekilde uygulayarak anlatmaya başladığı hikayesini, genç yaşta yaşadığı kişisel göçten kalan parçalarla birleştiriyor. Kısıtlı renk paleti, işlenmemiş resim yüzeyi ve sade ifade biçimiyle ölüm-yaşam zıtlığı çerçevesinde sınırları olmayan, belirli bir yere işaret etmeyen fakat zamanın ve deneyimlerin izini taşıyan bir seriye odaklanıyor. Sanatçı bu işlerinde, renk değeri zamanla değişecek olan kurumuş çiçek yaprakları, paslı demir izleri ve kurşun kalem çizgilerini yüzeye aktırırken; aidiyeti olmayan 'yer'in planı üzerinde izler bırakarak sergi mekânında yapısal bir yurtsuzluğun sınırlarını çiziyor.

Mekân, yer ve manzara, diyalektik üçlü olarak, pek çok açıdan harekete geçirilebilen kavramsal bir yapı olarak düşünülebilir. Bir 'yer' belirli bir konum; 'mekân' ise hareketler, eylemler, anlatılar ve göstergelerle deneyimlenmiş bir yerdir. Bir 'manzara' ise o yerin görüntü veya 'görme' olarak karşımıza çıkmasıdır.¹ Manzara, yalnızca değerli alanın anlamını ifade etmeyen, insanlar arasındaki iletişimi; ayrıca temelinde; insan ve insan-dışı arasındaki iletişimi ifade eden bir araçtır.² Ahmet Çerkez, yaşadığı çağı anıları üzerinden haritalarıyla tartışıyor; bizimle haritalar üzerinden iletişim kuruyor.

Haritalar, üzerinde yaşadığımız ve birer öznesi haline geldiğimiz dünyalar için olasılık koşullarını ortaya koyar.³ Harita çizmek, bilgiyi, bir sunum şeklinden farklı bir sunum şekliyle yeniden aktarmaktır- bu bilgi ister dünya, bir toplumdaki inanç sistemleri, yeniden temsil edilmeleri için derin bir şekilde yorumlanmaları gereken simgesel, efsanevi ya da rüya biçimleriyle; isterse dönüştürme ya da yer değiştirmeyle ilgili olsun.⁴ Haritalar, tanımı gereği faydacıdır; bilinmeyene giren-çıkan yolların örtülü vaatlerine sahiptirler. Yine de, zamanla gelişen haritaların dili güzeldir ve sanatsal potansiyellerle doludur. Hazır metaforlar için kısaltma görevi görebilirler: yer aramak ve yurtsuzluğu deneyimlemek, kaosa düzeni getirmek, ölçek oranlarını keşfetmek, yeni alanlar çizmek... Sanat eserleri gibi haritalar da temsil ettikleri şeyler konusunda seçicidirler ve kolektif bilgi ile bireysel deneyim arasındaki farkları ortaya koyarlar.⁵

Çerkez'in 'haritalar'ında kullandığı çiçekleri: Çocukluğunda, doğduğu coğrafyada baharları topladığı 'güller' ve ailesinin Türkçe isimlerin yasaklanması nedeniyle nüfus cüzdanına eklediği, Bulgarca'da aynı anlama gelen 'karanfil'ler... Acaba bu çiçekler geçmişe dair bir sorgulamayı değil bir coğrafyayla müsemma anıları mı saklamaya yardımcı oluyor. Bu deneyimsel ayrıntılar, bildiğimiz dünyanın sonunu belki de kötülüğün, akıldışılığın dünyasını tasvir ediyor.

Çerkez, akılcı düzenin kınlanlığına dikkat çekiyor. Daha ilkel zamanlara özlem duyuyor, ilkel bir duyguyu savunuyor; çünkü toprağı, çiçekleri, paslı demir izleri, belli belirsiz renk pigmentlerini tahrip olan yapısal formlarla birlikte kullanarak izleyicilerin şiirsel bir haz almalarını tasarlıyor. Şans eseri bir karşılaşma ya da rastgele bir seçim sonucu, belki de kaosun ve kargaşanın hüküm sürdüğü bir yeni dünya yaratılıyor. 'Göç'ün sanatçının kendi yaşamında bıraktığı etkilerin izini sürerek yurtsuzluğu keşfediyor. İzleyicileri belki de düzen ve gerçeklik dünyasından koparıp kaos ve yanılsama dünyasına geçirmeye çalışıyor. Her eseri bir bütünün parçası ve her biri birer kimlik sahibi. Kimlikler birleşebildiği gibi ayrışabilir de... Ayarlanabilir, büyölünebilir ve saplantılara maruz kalabilir.

Kendi bilinçaltı arzulanını, yıkıcı bir biçimde izleyiciye sunuyor ve yarattığı ya da habercisi olduğu 'yurtsuz'luğu kimlikler üzerinden tartışıyor. Gerçek tartışıyor. Sorgulayarak, eleştirerek, direnerek gerçekliği yeniden inşa etmeye çalışıyor.

Kimlikler bu kadar yıkıcılığa karşı kendini koruyabilir mi? Ahmet Çerkez 'in 'Yurtsuz Haritalar' sergisinin bütününe bakınca bizi haritaları ile yüzleştirerek nitel bir sorgulama yaptığını söyleyebiliriz. Onun resimleri sanki sahnelenmekte olan bir trajedinin parçalarıdır. Ama hep aynı oyun, bir kırsaldöngü... Arjantinli şair Juan Gelman şöyle yazmış:

ölüm geldi hatıratıyla/
biz tekrar başlayacağız
tekrar başlayacağız
tekrar başlayacağız biz

dünyanın büyük yenilgisine karşı
biz yoldaşıçıklar asla tükenmeyen / ya da
yanmayan ateş gibi hafızada/
tekrar/tekrar/tekrar⁶

¹ W. J. T. Mitchell, *Landscape and Power: Space, Place and Landscape*, The University of Chicago Press: Chicago, 2002: x

² Mitchell, 2002: 15

³ John Pickles, *Uzamların Tarihi: Haritacılık Maniği, Haritalandırma ve Coğrafi Olarak Kodlanmış Dünya*, Yapı Kredi Yayınları: İstanbul, 2011: 29

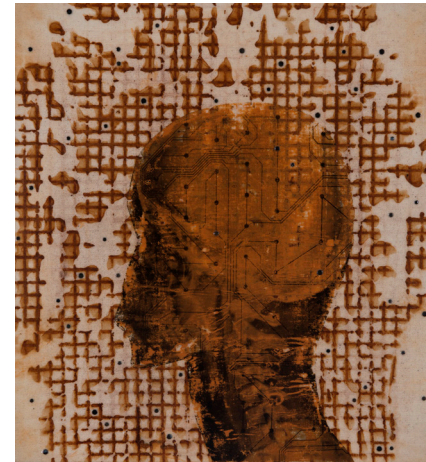
⁴ Pickles, 2011: 126

⁵ Katharine Harman, *The Map As Art: Contemporary Artists Explore Cartography*, Princeton Architectural Press: New York, 2009: 9-10

⁶ John Berger, *Sanatla Direniş, Metis Yayınları: İstanbul, 2014: 150*

İsimsiz | Untitled, 2018
Tuval üzerine pas izi, kurutulmuş çiçek, akrilik
Rust, flower petals, acrylic on canvas
195 x 265 cm

İsimsiz | Untitled, 2017
Tuval üzerine pas izi, akrilik, kolaaj
Rust, acrylic, collage on canvas
45 x 42 cm

İsimsiz | Untitled, 2018
Tuval üzerine pas izi, kurutulmuş çiçek, akrilik
Rust, flower petals, acrylic on canvas
164 x 125 cm

İsimsiz | *Untitled*, 2017
Tuval üzerine pas izi, kurutulmuş çiçek, akrilik
Rust, flower petals, acrylic on canvas
197 x 172 cm

İsimsiz | *Untitled*, 2018
Tuval üzerine pas izi, kurutulmuş çiçek, akrilik
Rust, flower petals, acrylic on canvas
145 x 120 cm

STATELESS MAPS

Can Özbaşaran

With his first solo exhibition entitled “Stateless Maps,” Ahmet Çerkez brings to the surface the subconscious tension that stems from the effort put by human beings into understanding their place in an inconceivably vast universe. Çerkez weaves together his story, which he begins to relate using his rational lines in a rather unplanned manner, with pieces of his personal experience of immigration at early ages. With his use of limited color palette, rough picture surface, and a plain manner of expression, in his series “Stateless Maps,” Çerkez focuses on the traces of time and experiences, which do not refer to any specific place, in the frame of the dichotomy of life-death. With these works, the artist sets the boundaries of a structural type of statelessness in the gallery space, by leaving traces on the plan of the “place,” which doesn’t belong anywhere, and transferring to the surface dried petals, whose colors are destined to change in time, as well as rust stains, and pencil lines.

As a dialectical triadic group, space, place, and landscape can be deemed a conceptual structure that has the capacity to trigger movement on several counts. A place is a specific location, whereas a space is a “practiced place,” a site activated by movements, actions, narratives, and signs, and a landscape is that site encountered as image or “sight.”¹ Landscape is a medium not only for expressing value but also for expressing meaning, for communication between persons – most radically, for communication between the Human and the non-Human.² Ahmet Çerkez debates with his maps over the times we live in on the basis of his memories, and he communicates with us by way of these maps.

Maps provide the very conditions of possibility for the worlds we inhabit and the subjects we become.³ Mapping is about the transfer of information from one form of presentation into a re-presentation of that information-be it empirical information about the earth, systems of belief about a society, symbolic, mythic or dream forms dependent upon a depth hermeneutic for their re-presentation, or formal mathematical relations of translation or transposition.⁴ Maps are utilitarian by definition; they offer the veiled promise of revealing the entry and exit paths to and from the unknown. Nevertheless, maps that develop through time speak a beautiful language and are full of artistic potential. They can act as shorthand for ready metaphors: seeking location and experiencing dislocation, brining order to chaos, exploring ratios of scale, charting new terrains... Like artworks, maps are selective about what they represent, and call out differences between collective knowledge and individual experience.⁵

The flowers that Çerkez uses in his “maps”: “roses” that he used to pick every spring during his childhood in his country of birth, and “carnations,” the Bulgarian word for which his family adopted as their official surname when Turkish names were banned... One wonders whether these flowers help the artist suppress his memories identified with these lands rather than raising questions about the past. These experimental details portray the end of the world as we know it, or perhaps the world of evil and irrationality.

Çerkez draws our attention to the fragility of the rational order. He longs for more primitive times, and advocates a primitive feeling, because he conceives of artworks that offer their viewers poetical pleasure through the use of soil, flowers, rust stains, and subtle pigments together with impaired structural forms. He creates a new world where chaos and confusion prevail, due perhaps to a coincidental encounter or a random choice. He discovers the meaning of statelessness by following the traces that immigration left on his own life. In doing so, he tries to snatch his viewers away from the world of order and reality and bring them into the world of chaos and illusion. Each artwork is a fragment of the whole, and yet each has a peculiar identity. Identities can both merge and disintegrate... They can be seduced, bewitched, and exposed to obsessions.

In these works, Ahmet Çerkez lays his subconscious desires bare in a devastating manner, and discusses the concept of “statelessness” that he creates or heralds from the perspective of identities. He discusses reality. He tries to reconstruct it by questioning, criticizing, and resisting. Are identities capable of protecting themselves from such subversion? When we consider the works that make up Ahmet Çerkez’s “Stateless Maps” as a whole, we can state that he carries out a qualitative investigation by bringing us face to face with his maps. His paintings appear to be the scenes of a tragedy that is being staged. But it is always the same play, a vicious circle... Let us end by quoting the following lines penned by the Argentinian poet Juan Gelman:

death itself has come with its documentation
we’re going to take up againthe struggle
again we’re going to begin
again we’re going to begin all of us

against the great defeat of the world
little companeros who never end / or
who burn like fire in the memory /
again / and again / and again⁶

¹ W. J. T. Mitchell, *Landscape and Power: Space, Place and Landscape*, The University of Chicago Press: Chicago, 2002: x

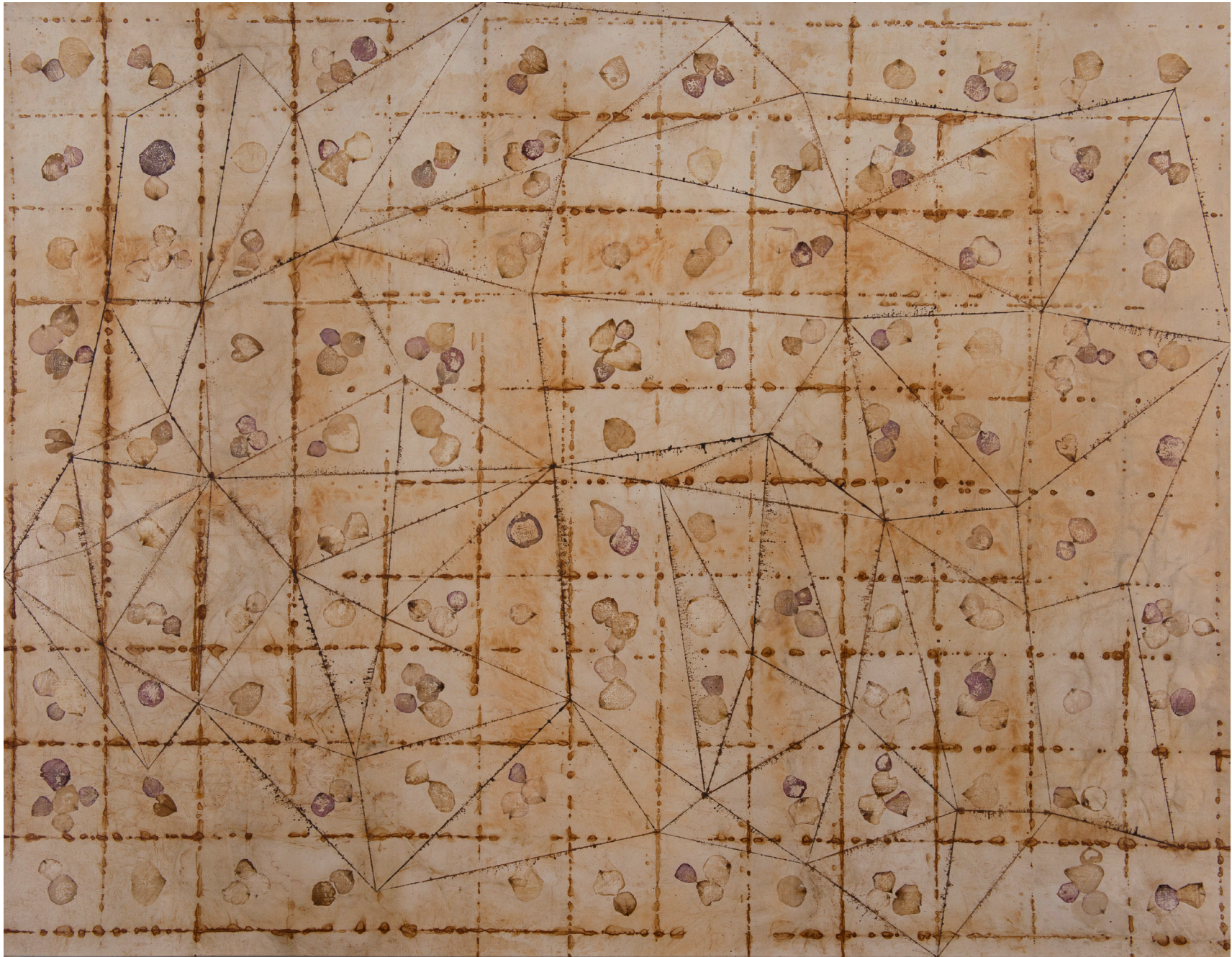
² Mitchell, 2002: 15

³ John Pickles, *A History of Spaces: Cartographic Reason, Mapping, and the Geocoded World*, Routledge: London, 2004: 5

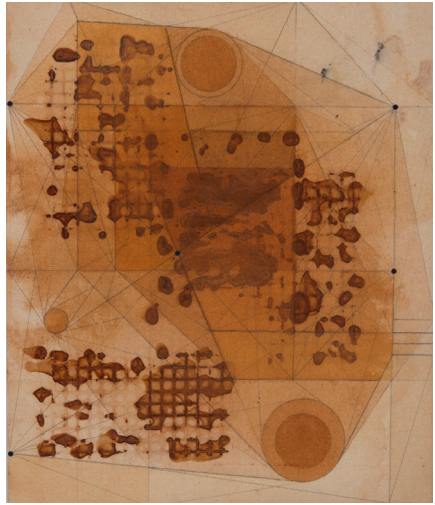
⁴ Pickles, 2004: 75

⁵ Katharine Harmon, *The Map As Art: Contemporary Artists Explore Cartography*, Princeton Architectural Press: New York, 2009: 9-10

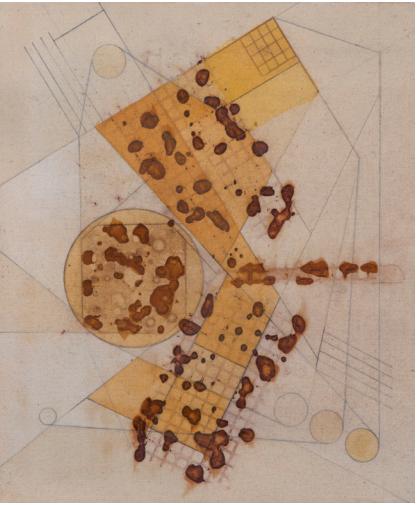
⁶ John Berger, *The Shape of a Pocket*, Random House: New York, 2001: 215

İsimsiz | *Untitled*, 2017
Tuval üzerine pas izi, kurutulmuş çiçek, akrilik
Rust, flower petals, acrylic on canvas
154 x 198 cm

İsimsiz | *Untitled*, 2017
Tuval üzerine pas izi, akrilik, kolaj
Rust, acrylic, collage on canvas
51 x 43 cm

İsimsiz | *Untitled*, 2017
Tuval üzerine pas izi, akrilik, kolaj
Rust, acrylic, collage on canvas
51 x 43 cm

İsimsiz | *Untitled*, 2017
Tuval üzerine pas izi, akrilik, kolaj
Rust, acrylic, collage on canvas
51 x 43 cm